Սակայն կը հարցնեն, ի՞նչ գործ էք կամենում չէ՞ որ մենք ժողովուրդ ենք հաւաքում, քարոզում ենք ըստ կարի, թեմեր ենք կառավարում և այլն և այլն: Այո, այդ բոլորը գործեր են, բայց վաղո՜ւց է հնացել այն ձևը, որով մենք նոյնը կատարում ենք և կամ վաղուց ենք մոռացել մենք այն հին ձևը, որով պիտի այդ գործերը կատարուէին: Անդադար լսում ենք, որ մեր քահանայք ծխակատար են միայն, մեր լաւ քարոզիչները սակաւ, մեր վարդապետները ժողովրդից հեռու են, ո՞վ հաւաքեց արդեօք սոյն բոլոր սուտ ու ճշմարիտ մեղադրանքները, որ կուտակուում են մեր եկեղեցականների վրայ: Սակայն այդ աշխատանքն արժանի է նրա վրայ թափուած ջանքին, ծուխն առանց կրակի չէ լինում. ուստի այդ մեղադրանքների մէջ կը լինեն և կան իսկ ճշմարտութիւններ, որոնք ինչքան էլ դառն լինին, այնուամենայնիւ պիտի լսենք և ըստ այնմ փոխենք մեր ընթացքը:

Բոլոր առաջ բերուած մեղադրութիւնները քննելով՝ գալիս ենք այն եզրակացութեան, որ դրանք բոլորն եւս ծնունդ են մեր մի թերութեանը, որ է անկենդան, մեռեալ, ձևական գործունէութեանը:

Մինչև հին և հնադոյն հայ եկեղեցականը յիրաւի հայր և հովիւ էր իւր ժողովրդի, նա չէր կապուած ձևականութիւններով, չը գիտէր իսկ այդ ձևերի գոյութեան մասին, այժմ ուրախ այդ ձևականութեան գլուխի վրայ, մոռացել է և մոռանում է հետզհետէ իւր պաշտօնի ոգին: Ոգին տեղի է տուել ձևին:

Որ և է գործի միջից եթէ պակաս է ղեկավարող ոգին, նա մեռեալ և անկենդան է: Եթէ քահանան իւր ժողովրդի հետ միայն ձևական յարաբերութիւններ ունի, եթէ նա իւր ժողովրդին տեսնում է որոշ դիպուածներում և նոյն սառնասրտութեամբ կատարում միրոնութիւն, տնօրհնէք, հարսանիք ու թաղումն, այն ժամանակ նա եկեղեցու պաշտօնեայ և Աւետարանի աշակերտ չէ, այլ ձևականութիւն կատարող մի աշխարհական պաշտօնեայ: Ժողովուրդը քահանային հայր և տէր է կանչում ի՞նչ կապ կայ հօր, տիրոջ և այդ մեքենայի պէս աղօթքներ, տրտմութեան և ուրախութեան երգեր երգող պաշտօնէի մէջ:

Նոյնը չասե՞նք արդեօք և ժողովրդի թըշուառութեան և անկման վրայ իւր կուրծքը ծեծող քարոզչի մասին, որ մատամբ անգամ չէ կամենում գոնէ մի միակ թշուառի օգնած լինել:

Կարո՞ղ ենք արդեօք արդարացնել մեզ, երբ եկեղեցական դասաւորների և առաջնորդների աթոռների վրայ նստում ենք միայն նստել և մնալ թղթերով զբաղուելով: Չենք ժխտում և այն, որ այսպիսի յարաբերութեանց կազմակերպուելուն նպաստել են և ժողովրդականք, որոնց մէջ կրօնական անտարբերութիւնը հետզհետէ աճում է, բայց դարձեալ թերութիւնը մերն է, մենք չենք աշխատել գործով կենդանացնել նրանց հաւատը: Կենդանի գործը կը հալեցնէ անտարբերութեան սառուցէ լեառը, ահա այդ է պահանջուում մեզնից:

Թշուառութիւնից ազատուած մի ընտանիք, յուսահատութիւնից փրկուած մի անձն, կրթութեան ճանապարհի վրայ դրուած մի պատանի, հիւանդութեան ժամանակ խնամք տուած մէկը, վշտի մէջ մխիթարութեան ձայնից սփոփուողներից մին ևն ևն, կը կազմեն այնպիսի մի հօտ, որ իւր հովուից երբէք չի բաժանուիլ և այնպիսի ոյժ ու զօրութիւն կը տան մեր եկեղեցականութեան, որպիսին նա չի ունենալ, եթէ միլիոնաւոր անտարբերների պաշտօնեայ միայն համարուէին:

ԵԿԵՂԵՑԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ.

ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ.

Նորին Վեհափառութիւնը յայտնում է իւր Հայրապետական օրհնութիւնը և բարձր գոհունակութիւնն այն բոլոր անձանց և հաստատութեանց, որոնք փութացել էին շնորհաւորել Ս. Յարութեան Տօնը, սրտեռանդն բարեմաղթութիւններ վերառաքելով առ Աթոռն Բարձրելոյն վասն բարօրութեան և արևշատութեան Ազգիս Սիրեցեալ Հայրիկի:

Ս. Յարութեան Կիւրակէ օրը Ազգիս վեհափառ Հայրապետը Ս. Պատարագ մատոյց Աւագ Սեղանի վերայ։ Ժամասացութիւնը շատ հանդիսաւոր էր։ Նորին Ս. Օծութեան սպասաւորում էին Գեր. Տ. Մակար և Խորէն եպիսկոպոսները, վից վարդապետ և չորս սարկաւագունք։ Ճաշու գըրքից յետոյ՝ Նորին Սրբութիւնը ազգու ձայնով և մեծ ոգևորութեամբ բացատրեց Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի Ս. Յարութեան նշանակութիւնը։ Վաղուց հետ, Միածնաէջ Տաճարի աւագ բեմից չէր հնչուել այդպիսի ի խորոց սրտէ բղխող ջերմեռանդութիւն, հաւատ, յոյս և սէր ներշնչող խօսք։ Քարոզի վերջում Նորին Սրբութիւնը սրտաբուղխ օրհնութեամբ հրաւիրեց եկեղեցւոյ մանկանց օրհնել զՅարուցեալն Յիսուս։ «Օրհնեցէք, մանկունք, օրհնեցէք» խօսքերին մատաղերամ երգիչների խումբը մեղմ և ներդաշնակ ձայնիւ օրհնութեան ձայն էր հնչեցնում, ասելով՝ «Օրհնեցէք, մանկունք, զյաղթող Մանուկ Հօր՝ յարուցեալ փառաւք»։ Իսկ ինքը Ծերունազարդ Հայրապետը Աթոռի վերայ բազմած, ձայնակցում էր այդ քաղցրահնչիւն օրհներգին։ Այսպէս կրկնուեցաւ երեք անգամ ի փառս և ի պատիւ Ամենասուրբ Երրորդութեան՝ Հօր և Որդւոյ և Ս. Հոգւոյն։—Արդարև մի հոգեպարար հանդէս, որին ափսոս ներկայ չէր հայ ուխտաւորների հոծ բազմութիւնը....

Օրհներգից յետոյ Սրբազնագոյն Պատարագիչը դառնալով դպրապետութիւն առնող Բարձր. Տ. Ղևոնդ վարդապետին՝ իւր բարձր գոհունակութիւնը բարեհաճեցաւ յայտնել այդ օրհներգը պատրաստելու համար։

Աւագ հինգշաբթի երեկոյեան Նորին Ս. Օծութիւնը առանձին մեծ հանդիսաւորութեամբ կատարեց Ոտնլուացի կարգը՝ մի հակիրճ և վերին աստիճանի սրտաշարժ ու ազգու խրատ խօսելով Փրկչի քարոզած խոկական խոնարհութեան մասին։

Թաւրիզում տեղի ունեցած ժողովրդական յուզմանց առթիւ, որի ժամանակ երեք հայի տուն կողոպտուեցան և զեղեցմանատանը սրբապղծութեան դէպքեր եղան, տեղոյն Առաջնորդական Տեղապահ Տ. Յովսէփ վարդապետի հետ հեռագիրների փոխանակութիւնից յետոյ, Նորին Ս. Օծութիւնը հեռագրով Նորին Մեծութեան Շահին շահի պաշտպանութեանը դիմեց, խնդրելով նաև Վսեմափայլ Սադրազամի միջնորդութիւնը։ Այս միջնորդութիւնը շատ սիրով ընդունուեցաւ Նորին Մեծութեան կողմից և անմիջապէս կարգը վերականգնեցաւ՝ շնորհիւ ձեռք առած խիստ միջոցների։ Այս մասին մի ընդարձակ հեռագրով Նորին Սրբութեանը հաղորդուեցաւ ի գիտութիւն և ի միամբութիւն։ Պատասխանի մէջ ընդունում է Հայոց Ազգի դարևոր հաւատարմութիւնը և խոստացում է միշտ սրտի մօտիկ առնել Հայոց շահերի պաշտպանութիւնը։

Մեծի պահոց Զ. Կիւրակէ օրը Երևանեան Մայր Տաճարում քարոզեց Գեր. Տ. Անանիա եպիսկոպոսը։ Սրբազան քարոզիչը Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի նշանակութեան մասին մի քանի խօսք նուիրելուց յետոյ, Փարիսեցւոց և Սադուկեցւոց ազանդները և անկեղծ սիրոյ նշանակութիւնը բացատրեց։

Գիւղի եկեղեցում Վեհ. Հայրապետի հրամանով նոյն օրը քարոզեց Բարձր. Տ. Աշոտ վարդապետը. իսկ աւագ ուրբաթ երեկոյեան՝ Գեր. Տ. Խորէն եպիսկոպոսը։ Սրբազան քարոզիչը իրեն յատուկ պերճախօսութեամբ հրաւիրում էր ժողովրդի այլ և այլ դասակարգերին դալ ծունկ չոգել և հաշտուել Խաչեցեալի գերեզմանի առաջ։

Մարտի 28-ին վերադարձաւ Մայր Աթոռս Շնորհունակ Գարեգին սարկաւագը, որ 1892-ին՝ Գեր Տ. Երեմիա Արքեպիսկոպոսի տեղապահութեան ժամանակ Թիֆլիզի բարեգործական ընկերութեան հաշուով ուղարկուած էր Գերմանիա՝ Աստուածաբանութեան պատմական մասն ուսումնասիրելու համար։ Շնորհ. սարկաւագն, ինչպէս յայտնի է Արարատի ընթերցողներին, քննութիւն է տուել և գոկտորութեան աստիճանի արժանացել։

Ամսոյս 19-ին Ատրպատականից եկաւ Ս. Էջմիածին բարեշնորհ Բաղրատ Արեղայն, որ վարում էր գործակալութեան և քարոզչի պաշտօն Ատրպատականի թեմի Արևմտեան մասում։

ՌՈՒՍԱՀԱՅՔ
ՇԱՄԱԽՈՒ ԹԵՄ.

—

ՀԱՄԱՌՕՏ ՀԱՇՈՒԵՏՈՒԹԵԱՆ ՄՏԻՑ ԵՒ ԵԼԻՑ Ս. ՍՏԵՓԱՆՆՈՍ ՎԱՆԻՑՆ ՍԱՂԻԱՆՈՒ ՎԱՍՆ 1896 ԱՄԻ.

Թ.	Մուտք.	Ր.	Կ.
1	Առ 1-ն յունուարի 1896 ամի մնացեալ է վանքապատկան գումար	125	59 ½
2	Ի մասահամբուրից	75	48
3	Ի գնոց վաճառեալ մորթեաց մատաղաց	2	30
4	Վասն շինութեան նորոգ ճանապարհի նուիրեալ յոմանց բարեպաշտ անձանց	166	
5	Ի գնոյ վաճառեալ խոտատեղեաց	6	
6	Ի զանձանակաց ժողովելոց յեկեղեցիս քաղաքաց վիճ. Շամախւոյ	40	81
7	Ի մոմավաճառութենէ . . .	14	56
8	Հանգանակեալ դրամ ի Բագու քաղաքի ի նպաստ կառավարչութեան վանիցն	810	
9	Ի կապալագրամոց վանքապատկան հողոյն Գիւրջվանի	40	
10	Անձեռնմխելի գումար 600 րուբլի, զորս նուիրեալ է բարեպաշտուհի ոմն բնծայարանի վանիցն և այժմ գտանի առ պ. Խաչատուր Առաքելեան Ղարախանեանց Բ. կարգի վաճառական ի տարին 48 րուբ. 80 կոպ. տոկոսեօք	648	80
	Ընդամենն	1929	54 ½

Թ.	Ելք.	Ր.	Կ.
1	Ցաղագս մշակագործութեան այգւոյ վանիցն—այն է՝ գլարունակն հատանելոյ, բրելոյ, մածի(սարի), ցանկապատելոյ, այգեկթի, ելն	267	46
2	Ցաղագս տնտեսական ծախուց վանիցն յընթացս ողջոյն ամի — շաքարի, թէյի, նաւթոյ, մսոյ, իւղոյ, պանրի, բրնձի, ածխոյ և այլ մանաւոր կարևորեաց. . .	161	79
3	Ցաղագս պատրաստելոյ զգործ ձեռք անկողինս	23	72
4	Հանգուցեալ Սահակայ սարկաւագի Տէր-Միքայէլեան . . .	60	
5	Վարձ ծառայի	43	
6	Կառավարձ և ձիավարձ վասն երթևեկելոյ ի Շամախի և ի Բագու ըստ պահանջման հարկին . . .	62	86
	Ընդամենն	613	83

Յետ հանելոյ զծախսն ի մտից՝ մնայ վանքապատկան պատրաստի գումար առ 1-ն յունուարի 1897 ամի հազար երեք հարիւր տասն ռուբլի եօթանասուն մէկ եւ կէս կոպ. (1310 ր. 71 ½ կոպ.), երկու կարաս գինի և մի թաղար ցորեն. *

ՅԱՒԵԼԵԱԼ ԵՆ.

4 Ամենամեծ խեցեղէն կարաս գինւոյ.
8 Մետաքսեայ թաշկինակ զանազան մեծութեամբ.
1 Քող սեւոյ մետաքսեայ, սպիտակ և հիւսկէն.
1 « » « » հասարակ,
4 Վերմակ՝ չիթ երեսօք և բրդեայ միջովք.
4 Մահիճ—դեօշակ « »
5 Գլխարարձ.
2 Աշտանակ՝ փարչաւեայ արծաթ.
1 Դօկտոր Ռամօ գիրք.
1 Արցախ գիրք. միամեայ «Արձագանք», միամ. «Նոր—Դար», միամ. «Մշակ», մի օր. պատմութիւն Ս.-ի Բալասանեան,

ՊԱԿԱՍԵԱԼ ԵՆ

1 Փայտեայ հնամե աթոռ.
4 Հին մետաղեայ դրգալ.
2 Սփռոց անկողնոյ.
4 Մահիճ—դեօշակ—և 3 վերմակ (մնայ միայն բուրդն).
1 Տաշտ հնացեալ.
3 զոյգ գանակ և երեք զոյգ պատառաքաղ.

Մակար եպիսկոպոս Բարխուդարեանց:

* Հարկ է յայտնել, որ վանքիս վանահայրութեան պաշտօնն սաանձնած ժամանակս մենաստանումն ամենեւին ոչ ուտելիք կար, ոչ խմելիք, ոչ անկողին և ոչ մի կոպ. դրամ, վասն որոյ ստիպուեցայ 300 րուբլի կանխիկ պարտքով մտնել վանքը. Մինչդեռ վերջին ծայր յաջող եղած են իմ նախորդի վանահայրութեան տարիներում վանական այգւոյ արդիւնքն—1100 րուբլուց մինչև 1200, և ընդհակառակն իմ միջոցին երկու տարի ոչինչ արդիւնք տուած չէ այգին.

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԼԵՁՈՒՆՑ ԼԱԶԱՐԵԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆԻ ԿՈՂՄԻՑ

ՀԱՇԻՒ

ՍԱՐԳԻՍ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՀԱՍԱՆ—ՋԱԼԱԼԵԱՆԻ ԿՏԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱԳԼԽԻ՝ ԱՌ 1896 թ.

ՄՈՒՏՔ.

	տոկոսաթեր թղթեր	առձեռն դրամ. Ռ.	Կ.
Կար ց'մէկն յուն. 1896 թ.	64100	1268	82
1896 թ. ընթացքում մուտք է եղել . .	3400	3307	68
	67500	4576	50

ԵԼՔ.

Վճարուած է՝ տոկոսաթեր թղթեր գնելու համար 3372 ռ. 81 կ. և 1895 թ. հաշիւը լրագիրներում տպագրելու համար 18 ռ. 72 կ., ընդամէնը . .		3391	53
Ց'մէկն յուն. 1897 թ. կայառ ձեռն . .	67500	1184	96

Ծանօթութիւն. Վերոյիշեալ 67500 ռ. տոկոսաթեր թղթերը կազմուած են.—ամենասկիզբը կտակած 6 ½ % մի արժէթղթից 25000 ռ. արժողութեամբ, որ գտնուում է պետական բանկի Թիֆլիսի բաժանմունքում և Մոսկուայի նահանգական գանձարանում գտնուած հետևեալ արժէթղթերից.—1893 թ. 5-դ կարգի (ВЫПУСКЪ) ռուսական 4 % ոսկեայ փոխառութեան օրլիգացիաներից 500 ռ. արժողութեամբ, պետական բենտայի 4 % վկայթղթերից 39800 ռ. արժողութեամբ, Մոսկուա—Ղազան երկաթուղու 4 % օրլիգացիաներից 300 ռ. արժողութեամբ, Գիւղական հողային բանկի 4 ½ % վկայթղթերից 700 ռ. արժողութեամբ, Մոսկուայի հողային բանկի 5 % գրաւաթղթերից 400 ռ. արժողութեամբ և հարաւ—արևմտեան երկաթուղու ակցիաներից 800 ռ. արժողութեամբ, ընդամենը 42500 ռ.:

Հասան—Ջալալեան արքեպիսկոպոսի կրտակած դրամագլուխը պէտք է ածի սկսած 1883 թ. 125 տարուայ ընթացքում մինչև 12 միլիոն ռ., որից յետոյ պէտք է գործադրուի կտակողի անունով ուսումնարանական հաստատութիւններ և գանազան հիմնարկութիւններում ստիպենդիաներ հիմնելու համար:

Վերատեսուչ Լազարեան ճեմարանի արևելեան լեզուաց՝

ԳԷՈՐԳ ՔԱՆԱՆԵԱՆՑ.

ՏԱՃԿԱՀԱՅՔ.

Խառն ժողովը գումարուելով երէկ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և Ատենապետութեամբ Վսեմ. Ստեփան փաշա Ասլանեանի, ի միջի այլոց զրաղուեցաւ հետևեալ խնդիրներով.

1.—Բ. Դրան կողմէ յուղարկուած լինելով ի Պատրիարքարան Կարնոյ Առաջն. Տեղապահ Տ. Յովսէփ վարդապետի և Գաղատիոյ Առաջն. Տեղապահ Տ. Տաճատ վարդապետի պաշտօնին համար պէտք եղած հրամանագրերն, Ժողովը որոշեց հրաւիրել յիշեալ Առաջն. Տեղապահներն մեկնիլ իրենց պաշտօնատեղին:

2.—Ս. Երուսաղէմի միաբաններէն Տ. Եղիշէ վարդապետ Զիլինկերեան Բաղէշի Առաջն. Տեղապահ կարգուեցաւ:

3.—Դարձեալ Ս. Երուսաղէմի միաբաններէն Դանիէլ վարդապետ Յակոբեան Երզընկայի Առաջն. Տեղապահ կարգուեցաւ:

4.—Ագրիանուպոլսոյ Դաւառ. Ընդհ. Ժողովն՝ ըստ հրահանգի Կեդր. Վարչութեան՝ առաջնորդական ընտրութիւն կատարած և տեղեկագիրն յուղարկած էր, որմէ կը յայտնուէր թէ Տ. Հմայեակ Եպիսկ. Դիմաքսեան առաջնորդ ընտրուած է:

Ժողովը քննելով տեղեկագիրն հաստատեց ընտրութեան օրինականութիւնը և առաջնորդ կարգեց զՀմայեակ Եպիսկոպոս:

5.—Տիվրիկի Նորընտիր Առաջն. Տեղապահ Պէրպէրեան Տ. Ներսէս վարդ. կը հրաժարէր, իր հիւանդային վիճակն յայտնելով:

Ժողովն որոշեց բժշկական քննութեան տեղեկագրի մը վրայ տալ այս մասին իր որոշումն:

6.—Ժողովն լսելով որբոց նկատմամբ Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հօր հաղորդած տե-

դեկութիւններն և անօրէնութիւններն առժամանակեայ խնամակալութիւն մը կազմեց՝ Նորին Սրբազնութեան նախագահութեան ներքև և անդամակցութեամբ Կրօն. Ժողովոյ գեր-ատենապետ Տ. Վահրամ Սրբազանի և Քաղ. Ժողովոյ գեր-ատենադպիր Սեթեան Միհրան էֆ.-ի և պաշտօն յանձնեց նոյն խնամակալութեան, սահմանել որբոց վերաբերեալ նախապատրաստական կարգադրութիւններն զանոնք փոխադրել և զետեղել տալ և միանգամայն պատրաստել որբոց խնամածութեան վերաբերեալ ծրագիրը։

«ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»։

Մուշից ստացած տեղեկութիւնների համաձայն վանքի վիճակն անտանելի է դարձած։ Վանքն անխնամ, միաբանները ցրուած, եղածները օրապահիկ հացի անգամ կարօտ մնացած. իսկ տնտեսական դրութեան մասին խօսք լինել անգամ չէ կարող իրերի այսպիսի վիճակի մէջ։ Նախկին ուխտաւորների կենտրոն Մշոյ վանքն այժմ ճանաչել իսկ դժուար է։

—Կոտորածներից ազատուած որբերի խնամելու խնդիրն օրական խնդիր է այժմ Տաճկահայաստանում։ Ամեն տեղ աշխատում են, որչափ կարելի է օգնութիւն հասցնել որբերի կացութիւնը բարւոքելու համար, կազմուում են ընկերութիւններ, յատկացնում են որոշ հասոյթներ, թէև շատ չնչին չափով այժմեան մեծ կարիքի նկատմամբ։ Կ. Պօլսի պատրիարքարանի մէջ կազմուած է մի առանձին յանձնախումբ Սրբ. Պատրիարքի նախագահութեամբ և Տ. Վահրամ եպ. Մանկունեան անդամակցութեամբ, որը պէտք է հսկէ զանազան կենտրոններում որբանոցների խնամատարութեան և հոգայ կարելոյն չափ նպաստներ ժողովել, մանաւանդ ի նկատի ունենալով այն հանգամանքը, որ որբերի խնամատարութիւնը հետզհետէ անցնում է օտար քարոզչական ընկերութիւնների ձեռքը, որոնք աշխատում են խնամատարութեան հետ դաստիարակութեան հոգն ևս իրենց վրայ առնել։ Պատրիարքարանն ի նկատի ունենալով այդ դաստիարակութեան հետևանքը և օտար հաստատութիւնների մէջ ապաստանած հայ որբերի հայ եկեղեցուց չհեռանալու խնդիրը, մի կողմից հոգս է տանում որբերին պատսպարել տալ բուն ազգային հաստատութիւնների մէջ և կրթել ազգային ոգով, իսկ միւս կողմից առաջնորդների միջոցով արդէն դիմել է որբանոցների օտար տեսչութիւններին, պահանջելով չկտրել հայ որբերին հայ եկեղեցու կապակցութիւնից։ Այդ արդար պահանջին գոհացում տրուելով, ինչպէս տեղեկանում ենք, այժմ հայ որբերը Հայոց եկեղեցի են յաճախում։

—Միսիոնարներն առաջարկել են Վանի առաջնորդարանին՝ Կարմրաւոր վանքն իրենց յանձնել՝ այնտեղ հայ որբանոց բանալու համար, այն պայմանով, որ վանքի բոլոր նիւթական ու բարոյական մատակարարութիւնը իրենց ձեռքը լինի (·՞՞)։ Առաջնորդարանը ընդունեց նոցա առաջարկի առաջին մասը, իսկ երկրորդը մերժեց։ Եւ որբանոցը .... դեռ չբացուեցաւ։

Ամերիկական միսիոնարական ընկերութեան բացած դպրոցի երկսեռ աշակերտների թիւը Վանում արդէն 300-ի է հասել, որոնցից 200-ի որբ ու անօգնական երկսեռ գիշերօթիկներ են, իսկ 100-ը երթևեկ։ Այդ թիւն արդէն 500-ի հասած կլինէր, եթէ յարմարաւոր ու ընդարձակ շէնք ունենային։ Վարագայ վանքի տեսչութիւնը տեսնելով տեղի նեղութիւնը՝ առաջարկեց 50-ի չափ որբեր տեղաւորել Վարագում՝ վանքի ծախքով իրենց մօտ, բայց մերժուեցաւ այդ առաջարկութիւնը, որովհետև միսիոնարները կամենում են իրենց անմիջական տեսչութեան տակ պահել բոլոր որբերին։—Այդպիսի որբանոցների թիւն այժմ բազմաթիւ է արդէն. և երևակայել պէտք է, թէ ի՛նչ կրթական և բարոյական աշխարհակալութիւն է, որ անում է Ամերիկ. Միսիոնարակ. ընկերութիւնը, որի համար ոչինչ ծախք չեն խնայում։ Ի հարկէ Ազգ. Պատրիարքարանը իր սուղ ու չնչին միջոցներով չպէտք է կարողանայ մրցել նոցա հետ. իսկ այս ամենը շատ խորհրդածութիւնների դուռն են բաց անում մեր առաջ ....Որբերի նորակազմ խնամակալութեան կարգադրութեամբ 120 որբ տղայ միայն առ այժմ կարող են Ազգ. Հիւանդանոցի մէջ ապաստանարան գտնել, որոնց պիտի յաջորդեն և ուրիշները, այն ինչ օտարների որբանոցները ի-

րենց սաների թիւը շուտով հարիւրներով կը հաշուեն։

— Ուրֆայում Ամերիկ. միսիոնարուհի միսս Շատտքի ձեռներէցութեամբ բացուած որբանոցի մէջ սկզբում ապաստանարան գտած 77 տղայ և 83 աղջիկ սաների թիւը 200-ի է հասել։ Այդ որբերի մի մասը խնամւում են Քէմպրիջի համալսարանի ուսուցչապետ Հէրիսի և իր կնոջ օժանդակութեամբ, իսկ միւս մասը ամերիկացի բարեգործների։ Այդտեղ մաս ունի և Գերմանիայում վերջերս կազմուած մի ընկերութիւն՝ Բեռլինի ուսուցչապետ յայտնի Լէպսիուսի նախաձեռնութեամբ (որը ունի և իւր առանձին օրգանը Cristliche Oriant)։ Արդէն Ուրֆայ են հասել միսս Պատրուցի (որն արդէն սկսել է հայերէն սովորել), Փայշէր և Էկարտ գերմանական ընկերութեան ծախքով պահուող որբերի խնամատարութեան համար։ Իսկ ընդհանուր վերահսկողութիւնը մնում միսս Շատտքի վերայ։

— Իտալացի Բօրգէզ իշխանուհին յանձն է առել որդեգրել և դաստիարակել մօտ 25 երկսեռ հայ որբեր։ Նորերս Ջենովա ուղարկուեցան Մալաթիայի 4 աղջիկ և 8 տղայ հայ որբեր՝ այնտեղ դաստիարակուելու համար։ Դոցա հետ ուղարկուեցան և Աղաբեան պատրիարքի կողմից Ենիք որը՝ Նէապօլ հասցնելու համար։ Իտալական դեսպանի կնոջ ձեռքով Ջէնովա են ուղարկուած Արաբկիրցի 6 աղջիկ և 5 տղայ որբեր, որոնցից աղջիկները պիտի դաստիարակուեն Մօնսամանօ քաղաքում, իսկ վերջինները Ռեկանատօյում։ Եթէ այս եղանակով շարունակուի հայ որբերի խնամատարութեան խնդիրը, շուտով կոտորածներից ազատ մնացած բոլոր որբերը զանազան քաղաքական ընկերութիւնների ձեռքը կանցնին, որոնց հոգատարութեան ու խնամատարութիւնն այնքան էլ բուն քրիստոնէական ոգուց բղխող աղբիւրներից չեն։ Մի քանի տեղերից արդէն հայ որբերից ոմանք թողում փախչում են, առաւել լաւ համարելով նախկին խեղճուկ վիճակը՝ քան այդպիսի դաստիարակութիւնը։

— Լոնդոնի մէջ բնակուող հայերը իրենց մէջ հանգանակութիւն անելով յօգուտ որբերի՝ ուղարկել են ի տնօրինութիւն Ս. Պատրիարքի։

ԲՈՒԼՂԱՐԻԱ.

Բուլղարիայի իշխանապետութեան հրամանով երկրի ներսի քաղաքները բռնութեամբ ուղարկուած հայ գաղթականներից շատերը նորից վերադառնում են Վառնա, որովհետև ոչ մի գործ չկարողացան գտնել ուղարկուած տեղերում։ Կառավարութիւնը ոչինչ արգելք չէ դնում նոցա վերադարձին։ Շատերը պատրաստւում են վերադառնալ դէպի Կ. Պօլիս, իսկ ոմանք այլ տեղ գաղթել։ Նպաստ այժմ ընդունում են միայն հիւանդներն ու խիստ կարօտեալները։ Աւստրիական շոգենաւով Վառնա հասնող 8—10 ընտանիք գաղթականներ, որոնք Պօլսից Կիպրոս և Բեյրութ էին գնացել, պատմում են, որ Միջերկրականի կղզիներն ապաստանող հայ գաղթականները մեծ նեղութեան մէջ են, որովհետև աշխատանքի ոչ մի աղբիւր չկայ։

— Անգլիայից 10 սնդուկ հանդերձեղէն է ստացել Օր. Փրայզէր Զատկական տօներին Վառնայում եղած կարօտ հայ գաղթականներին բաժանելու համար։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.

ՔԱՂՈՒԱԾՔ Ի ԿՈՆԴԱԿԱՑ ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ

Կոնդակ յանուն Տ. Գարեգին քահանայի Խաչատրեան, որով շնորհէին նմա իրաւունք կրելոյ զլանջախաչ քահանայական, ըստ միջնորդութեան Գեր. փոխ-թեմակալին Երևանայ. հմր. 135։

— Յանուն Տ. Վարդան քահանայի Վաղարշապատ գեղջ հմր. 136, որով շնորհի նմա կոչումն աւագ քահանայութեան, ըստ միջնորդութեան Գեր. փոխ. թեմ. Երևանի։

— Յանուն Սինօդի հմր. 137, որով պատուիրեցաւ շրջաբերականաւ հրատարակել, զի յետ այսու փան գործոց պակի մի